

LUBUSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Zielonej Górze
ul. Kopernika 1, 65-063 Zielona Góra
tel. (068) 324 73 90, 324 74 11, fax 325 37 45
e-mail: sekretariat.zgora@lwkz.pl,
www.lwkz.pl

Zielona Góra, dn.

01-02-2024

ZR.5144.34.2023

Parafia Rzymskokatolicka
pw. Matki Bożej Gromnicznej
pl. Matejki 3
67-120 Kożuchów

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 89 p. 2, art. 91 ust. 4 p. 4, art. 7 p. 1, art. 6 ust. 1 p. 2 lit. a oraz art. 36 ust. 1 p. 1 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 r., poz. 840, t. j. ze zm.), stosownie do § 13 rozporządzenia, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r., poz. 81, t. j.), a także na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775, t. j. ze zm.) po rozpatrzeniu wniosku z dn. 06.12.2023 r. ks. Mariusza Dudki Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej pw. Matki Bożej Gromnicznej w Kożuchowie,

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków udziela pozwolenia na

prorowadzenie badań konserwatorskich, prac konserwatorskich i restauratorskich przy **obrazie *Św. Rodzina*** wpisanym do rejestru zabytków pod nr 100 poz. 31 oraz przy **obrazie *Chrystus przed Kajfaszem*** wpisanym do rejestru zabytków pod nr L-B-44 poz. 21, znajdujących się w prezbiterium kościoła pw. Matki Bożej Gromnicznej w Kożuchowie, w następującym zakresie:

1. Wykonanie zdjęć dokumentujących aktualny stan zachowania.
2. Demontaż obrazów ze ściany i z krosna.
3. Oczyszczenie obrazów z zabrudzeń powierzchniowych w sposób mechaniczny.
4. Oczyszczenie odwrocia oraz lica obrazów przy pomocy środków chemicznych.

Zabieg nie może naruszyć ani uszkodzić znajdujących się na odwrociach inskrypcji oraz innych oznaczeń i historycznych nawarstwień.

Należy wykonać próbę oczyszczania i przedstawić dokumentację fotograficzną z przeprowadzonych zabiegów Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Przed przystąpieniem do niżej wymienionych prac należy przedłożyć w biurze Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków opracowanie zawierające:

- wyniki badań obiektu z zakresu historii i historii sztuki,*
 - wyniki badań technologiczno-konserwatorskich,*
 - interpretację ww. badań wraz z wnioskami, w odniesieniu do historii obiektu i datowania warstw,*
 - opis i ocena wcześniejszych prac przy obiektach (w szczególności dublaże, retusze, przemaalowania),*
5. Podklejenie warstwy malarskiej.
 6. Uzupelnienie ubytków płótna.
 7. Wykonanie dublażu obrazów.

Przed przystąpieniem do dublażu należy przedłożyć opracowanie zawierające sposób jego wykonania oraz uzasadnienie, do akceptacji przedstawiciela Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

8. Naciągnięcie obrazów na krosna.
9. Uzupelnienie i opracowanie ubytków warstwy zaprawy.
10. Nałożenie werniksu retuszarskiego.
11. Uzupelnienie ubytków warstwy malarskiej.
12. Zabezpieczenie powierzchni polichromii werniksem końcowym.
13. Montaż obrazów na ściany.
14. Wykonanie dokumentacji fotograficznej po zakończeniu prac.

Prace konserwatorskie zostaną wykonane zgodnie z załączonym programem prac konserwatorskich opracowanym przez konserwatora dzieł sztuki Pawła Dyczewskiego w 2023 r.

Termin ważności pozwolenia: 31.12.2026 r.

Niniejsze pozwolenie, stosownie do § 13 ust. 2 wyżej cyt rozporządzenia, wydaje się pod warunkiem spełnienia przez inwestora następujących obowiązków:

- zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu działań,
- zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie podjęcia określonych czynności związanych z wydanym pozwoleniem przynajmniej 3 dni przed ich rozpoczęciem,
- niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac,
- obowiązku **wykonywania badań konserwatorskich oraz kierowania pracami konserwatorskimi i restauratorskimi** przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ustawy;
- przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed rozpoczęciem badań i prac osoby wykonującej badania konserwatorskie

oraz kierującej pracami konserwatorskimi i restauratorskimi, a w toku na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby:

- imienia, nazwiska i adresu osoby prowadzącej badania i prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytku,
 - dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ustawy,
 - oświadczenia osoby, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku wykonywania badań i prac konserwatorskich i restauratorskich.
- prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac i badań, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac lub badań,
 - opracowania sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu badań i prac oraz przekazania tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac lub badań,
 - dokonaniu odbioru końcowego prac i badań konserwatorskich objętych pozwoleniem z udziałem przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz wykonawcy prac konserwatorskich.
 - Zawiadomienia i dane, o których mowa powyżej należy kierować na adres poczty elektronicznej sekretariat.zgora@lwkgz.pl lub faksem na nr 68 325 37 45.

u z a s a d n i e

W dniu 06.12.2023 r. wpłynął wniosek ks. Mariusza Dudki Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej pw. Matki Bożej Gromnicznej w Koźuchowie w sprawie udzielenia pozwolenia na prowadzenie badań konserwatorskich, prac konserwatorskich i restauratorskich przy obrazach znajdujących się w prezbiterium kościoła pw. Matki Bożej Gromnicznej w Koźuchowie.

W związku z tym, iż planowane prace dotyczą zabytków ruchomych - obrazów *Św. Rodzina* oraz *Chrystus przed Kajfaszem* znajdujących się w kościele pw. Matki Bożej Gromnicznej w Koźuchowie, wpisanych do rejestru zabytków pod nr 100 poz. 31 oraz pod nr L-B-44 poz. 21, zgodnie z artykułem 36 ust. 1 p. 1 i 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prowadzenie prac i badań wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w trybie decyzji administracyjnej.

Dwa obrazy, objęte niniejszym wnioskiem znajdują się na północnej ścianie prezbiterium. Pierwszy z nich, zatytułowany *Św. Rodzina*, został namalowany w I ćw. XVIII w. przez Jeremiasa Josepha Knechtla z Legnicy. Wykonany został w technice olejnej na płótnie o kształcie stojącego prostokąta o wyciętych ćwierćkolistych górnych narożach. Akcja na obrazie rozgrywa się dwustrefowo. W dolnej partii przedstawiona jest Maria trzymająca za rękę Jezusa i kroczący obok niej św. Józef, w górnej zaś postaci aniołów unoszących się w wśród kwiatów i obłoków. Sylwetka Marii przedstawiona jest w kontrapoście. Jest ona

odziana w długą szatę, której fałdy podtrzymuje lewą ręką. Prawą ręką trzyma Jezusa, który zwraca ku niej twarz. Po lewej stronie Jezusa stoi św. Józef, trzymający w lewej ręce pęk lilii, z płaszczem przewieszonym przez lewe ramię. Obecnie obraz utrzymany jest w ciemnej tonacji, z kilkoma jaśniejszymi akcentami kolorystycznymi w postaci błękitnego płaszcza Marii, czerwonego płaszcza Jezusa, białoszarej szaty św. Józefa, białych lilii oraz białych, czerwonych i błękitnych przepasek aniołów.

Drugi z obrazów, zatytułowany *Chrystus przed Kajfaszem* został namalowany w 1689 r. Wykonany został w technice olejnej na płótnie w formie leżącego prostokąta i stanowi pendant do obrazu *Chrystus przed Pilatem*, znajdującego się na ścianie południowej nawy bocznej. Przedstawia scenę rozgrywającą się w dużej jednoprzestrzennej sali, w centrum której stoi Chrystus odziany w białą szatę, otoczony przez żołnierzy, z twarzą zwróconą ku arcykapłanowi. Postać Kajfasza, otoczona przez dostojników żydowskich, została umieszczona w lewej części obrazu pod potężnym baldachimem. Obecnie obraz utrzymany jest w ciemnej, brunatno-ugrowej kolorystyce. Akcenty barwne stanowią stroje dostojników arcykapłana, jak również czerwony baldachim, zasłona i materia na stole stojącym za grupą otaczającą Jezusa.

Obrazy *Św. Rodzina* oraz *Chrystus przed Kajfaszem* są w złym stanie zachowania. Jak stwierdzono podczas rozpoznania obiektów przez autora programu prac konserwatorskich, płótno uległo zniekształceniu, jego powierzchnia się pofałdowała i obwisła. Werniks jest bardzo pociemniały, przez co przedstawienie jest nieczytelne i nie ma możliwości właściwej oceny warstw malarskich.

Wymienione powyżej względy przemawiają za koniecznością pilnego przeprowadzenia prac konserwatorskich i restauratorskich. Głównym założeniem planowanej konserwacji jest przede wszystkim właściwe wzmocnienie substancji zabytkowej i zabezpieczenie jej przed dalszym niszczeniem. Utrwalenie i wzmocnienie struktury pozwoli na odtworzenie wyglądu obiektów zbliżonego do oryginalnego. Zgodnie z programem prac konserwatorskich i restauratorskich P. Dyczewskiego, planowane działania mają na celu przywrócenie obrazom walorów estetycznych i wartości artystycznych. Z uwagi na fakt, iż planowane prace dotyczą cennych obiektów, w sentencji decyzji określono obowiązki Inwestora, które należy spełnić dla umożliwienia sprawowania właściwego nadzoru konserwatorskiego nad prowadzonymi pracami. Do ich wprowadzenia upoważniają wojewódzkiego konserwatora zabytków m.in. przepisy rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r., a także zapisy art. 4 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który stanowi, że ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytku.

Wobec powyższego na podstawie art. 36 ust. 1. p. 1 i 3, art. 89 p. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 4, art. 7 pkt. 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, orzeczono jak w sentencji.

Informuję, że:

1. Wojewódzki Konserwator Zabytków, zgodnie z art. 47 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli

w trakcie wykonywania robót określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

2. pozwolenie może być cofnięte lub zmienione w razie ujawnienia, po jego wydaniu, nowych okoliczności, które mogą mieć wpływ na zakres prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac, robót, badań, innych działań, stosownie do § 13 wyżej cyt. rozporządzenia.

p o u c z e n i e

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za moim pośrednictwem w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.” (art. 127a. § 1. art. 130 § 4 Kpa).

Zgodnie z art. 107d ustawy o ochronie zabytków: kto bez pozwolenia albo niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-5, podlega karze w wysokości od 500 do 500 000 zł.

Z up. Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
Aleksandra Wojtczak
mgr Agnieszka Głowacka
Kierowniczka Wydziału
ds. Inspekcji Zabytków Ruchomych

Otrzymuje:

1. Adresat, w zał. 1 egz. programu prac.

Do wiadomości:

2. Zielonogórsko-Gorzowska Kuria Diecezjalna, pl. Powstańców Wlkp. 1, 66-001 Zielona Góra
a/a (12507) opr. A. Wojtczak, dn. 30.01.2024 r.

Dokonano zapłaty opłaty skarbowej w wysokości 82 zł
tytułem wydania decyzji na rachunek
Urzędu Miasta w Zielonej Górze w dniu 05.10.2023 r.
inspektor ochrony zabytków Aleksandra Wojtczak